

**Bo'lajak o'qituvchilarda kreativ salohiyatni rivojlantirishning qadriyatli,
tashkiliy va pedagogik shart-sharoitlari**

Ravshanova Gulnoza Asqar qizi
Jizzax davlat pedagogika universiteti O'qituvchi

Baratova Mashxo'ra Qahramon qizi
Pedagogika yo'nalishi 3-kurs talabasi

Annotatsiya: Ushbu tezisdagi bo'lajak o'qituvchilarda kreativ salohiyatni rivojlantirish uchun zarur bo'lgan qadriyatli, tashkiliy va pedagogik shart-sharoitlar tahlil qilinadi. Kreativlik, jamiyatning zamonaviy talablari va ta'lim tizimining o'zgaruvchan dinamikasiga javoban, ta'lim jarayonining ajralmas qismiga aylanmoqda. O'qituvchilarda kreativ salohiyatni rivojlantirish, nafaqat individual pedagogik yondashuvni, balki o'quvchilarga zamonaviy va innovatsion usullarni o'rgatishni ham talab qiladi. Ushbu tadqiqotda o'qituvchilarning kreativ salohiyatini rivojlantirish uchun samarali tashkil etilgan ta'lim muhitining, o'qituvchining shaxsiy va professional qadriyatlarining o'rni tahlil etiladi.

Kalit so'zlar: kreativ salohiyat, o'qituvchi, ta'lim jarayoni, pedagogik shart-sharoitlar, qadriyatlar, tashkiliy shart-sharoitlar, innovatsiya, pedagogik metodlar.

Annotatsiya: В данной диссертации анализируются ценностные, организационные и педагогические условия, необходимые для развития креативного потенциала будущих учителей. Креативность становится неотъемлемой частью образовательного процесса в ответ на современные требования общества и изменяющуюся динамику образовательной системы. Развитие креативного потенциала у учителей требует не только индивидуального педагогического подхода, но и обучения учащихся современным и инновационным методам. В исследовании рассматривается роль эффективно организованной образовательной среды, а также личных и профессиональных ценностей учителя в развитии креативного потенциала.

Ключевые слова: креативный потенциал, учитель, образовательный процесс, педагогические условия, ценности, организационные условия, инновации, педагогические методы.

Annotation: This thesis analyzes the value-based, organizational, and pedagogical conditions necessary for developing the creative potential of future teachers. Creativity is becoming an integral part of the educational process in response to the modern demands of society and the changing dynamics of the education system. Developing the creative potential of teachers requires not only an individual pedagogical approach but also teaching students modern and innovative methods. This study examines the role of an effectively organized educational environment and the teacher's personal and professional values in fostering creative potential.

Keywords: creative potential, teacher, educational process, pedagogical conditions, values, organizational conditions, innovation, pedagogical methods.

Kirish: Zamonaviy ta'lim tizimi o'zgaruvchan ijtimoiy, iqtisodiy va texnologik sharoitlar ta'sirida rivojlanmoqda. Shuning uchun o'qituvchilarning kreativ salohiyatini rivojlantirish bugungi kunning eng muhim vazifalaridan biridir. Kreativlik nafaqat ta'lim jarayonini jonlantirish, balki o'quvchilarga innovatsion fikrlashni o'rgatish, jamiyatning kelajakdagi ehtiyojlariga mos ravishda ta'lim sifatini oshirishda ham katta ahamiyatga ega.

Bo'lajak o'qituvchilarning kreativ salohiyatini shakllantirish, nafaqat o'quvchilarga bilim va ko'nikmalarni taqdim etish, balki ularning ijodiy yondashuvini rivojlantirish, muammolarni hal qilishdagi qobiliyatlarini kuchaytirish uchun ham zarur. Shu sababli, o'qituvchilarni kreativlikka yo'naltirish uchun samarali pedagogik metodlar, tashkiliy shart-sharoitlar va pedagogik qadriyatlar alohida ahamiyat kasb etadi.

Bugungi ta'lim tizimi o'qituvchilardan faqat bilim berish emas, balki o'quvchilarga o'z fikrlarini erkin ifoda etish, yangi g'oyalar va innovatsiyalarni qabul qilish va amalga oshirishni o'rgatishni ham talab qiladi. Shuning uchun bo'lajak o'qituvchilarda kreativ salohiyatni rivojlantirish, ularning pedagogik malakalarini oshirish, ta'limda yuqori sifat va samaradorlikni ta'minlash nuqtai nazaridan juda dolzarb masaladir.

Bo'lajak o'qituvchilarda kreativ salohiyatni rivojlantirishning qadriyatli, tashkiliy va pedagogik shart-sharoitlari mavzusi ta'lim sohasida chuqur ilmiy ahamiyatga ega. Zamonaviy pedagogika kreativlikni o'qituvchining shaxsiy va professional rivojlanishida muhim omil sifatida ko'radi. Kreativ o'qituvchilar ta'lim jarayonini yangilashga, o'quvchilarning ijodiy fikrlashini rivojlantirishga va jamiyatning ijtimoiy-iqtisodiy ehtiyojlariga mos keladigan ta'limni tashkil etishga qodir.

Ilmiy nuqtai nazardan, bu tadqiqot bo‘lajak o‘qituvchilarni kreativ salohiyatni rivojlantirishda samarali pedagogik metodlar, qadriyatlar va tashkiliy shart-sharoitlarning o‘rnini aniqlashga qaratilgan. Bu mavzu ta'limda innovatsion yondashuvlar va pedagogik strategiyalarni ishlab chiqishga yordam beradi, shuningdek, o‘qituvchilarning pedagogik malakalarini takomillashtirishda muhim yo‘nalishlarni belgilaydi.

Kreativlikni rivojlantirish orqali, o‘qituvchilar o‘quvchilarga zamonaviy pedagogik yondashuvlarni taqdim etib, ularning mustaqil fikrlash, ijodiy yechimlar topish va yangi imkoniyatlarga moslashish qobiliyatlarini shakllantiradilar. Shuningdek, bu tadqiqot bo‘lajak o‘qituvchilarning o‘z shaxsiy va kasbiy qadriyatlarini shakllantirishda yordam beradi va ta'lim tizimining umumiy sifatini oshirishga xizmat qiladi.

Shunday qilib, bu mavzu ilmiy ahamiyatga ega bo‘lib, ta'lim tizimini rivojlantirish, o‘qituvchilarni tayyorlash va o‘quvchilarning ijodiy salohiyatini oshirish borasida yangi ilmiy qarashlar va uslublarni joriy qilishga xizmat qiladi.

Bo‘lajak o‘qituvchilarni kreativ salohiyatini rivojlantirishda samarali pedagogik jarayonni tashkil etish uchun zarur bo‘lgan qadriyatli, tashkiliy va pedagogik shart-sharoitlar quyidagi asosiy komponentlardan iboratdir:

1. Qadriyatli shart-sharoitlar:

Kreativ salohiyatni rivojlantirish uchun o‘qituvchilarda ma'naviy-axloqiy qadriyatlar, ilmiy izlanishlarga bo‘lgan qiziqish va o‘zini o‘zi rivojlantirishga tayyorlik muhim ahamiyatga ega. Ushbu qadriyatlar o‘qituvchining shaxsiy motivatsiyasi va pedagogik ishga bo‘lgan ishtiyoqini shakllantiradi. O‘qituvchilar o‘zlarining kasbiy faoliyatida quyidagi qadriyatlarni xush ko‘rishlari kerak:

- **Innovatsion yondashuv:** Ta'lim jarayonida yangiliklarni va zamonaviy pedagogik metodlarni qo‘llash.

- **Ijodiy fikrlash:** Ta'limda mustaqil fikr va ijodiy qarorlar qabul qilishga o‘rgatish.

- **Ochiq fikrlilik:** O‘qituvchi o‘zining ijodiy qobiliyatlarini kengaytirib, yangi fikrlar va g‘oyalarni ochiq va konstruktiv tarzda qabul qilishi zarur.

2. Tashkiliy shart-sharoitlar:

Kreativ salohiyatni rivojlantirish uchun o‘qituvchilarga zarur tashkiliy shart-sharoitlar yaratish muhimdir. Bu shart-sharoitlar o‘qituvchining kreativ salohiyatini

oshirish va o‘zining pedagogik faoliyatini samarali tashkil etish uchun zarur imkoniyatlarni taqdim etadi:

- **Ta'lim muhitining qo‘llab-quvvatlanishi:** Kreativ pedagogik yondashuvlar uchun qulay muhit yaratish, o‘quv materiallari va didaktik vositalar bilan ta'minlash.

- **Tajribali o‘qituvchilarning rahbarligi:** Yangi pedagogik usullarni o‘rganish va o‘z faoliyatida qo‘llash uchun tajribali o‘qituvchilardan maslahat olish va o‘zaro tajriba almashish imkoniyatlari.

- **Zamonaviy texnologiyalarni joriy etish:** Onlayn ta'lim platformalarini va boshqa innovatsion texnologiyalarni o‘qituvchilarni o‘qitishda keng qo‘llash.

3. Pedagogik shart-sharoitlar:

Pedagogik shart-sharoitlar o‘qituvchilarning kreativ salohiyatini rivojlantirishda muhim rol o‘ynaydi, chunki ular ta'lim jarayonining mohiyatini va pedagogik yondashuvlarni belgilaydi:

- **Pedagogik metodlar:** Kreativ fikrlashni rivojlantirishga qaratilgan interfaol, guruhli va amaliy metodlar o‘qituvchilarga yangi yondashuvlar va metodologiyalarni o‘rganishga yordam beradi.

- **Muammolarni yechish:** O‘qituvchilarni real hayotiy muammolarni hal qilishga va ijodiy yechimlar topishga yo‘naltirish, bu ularning o‘z kreativ salohiyatlarini amalda qo‘llash imkonini beradi.

- **Individual yondashuv:** Har bir o‘qituvchining kreativ salohiyatini rivojlantirishda shaxsiy yondashuv muhimdir. O‘qituvchilarning o‘ziga xos qobiliyatlari, ehtiyojlari va qiziqishlarini hisobga olish, ularni rivojlantirishga yordam beradi.

Bo‘lajak o‘qituvchilarda kreativ salohiyatni rivojlantirish uchun zarur bo‘lgan qadriyatli, tashkiliy va pedagogik shart-sharoitlar ta'lim tizimini samarali va innovatsion tarzda rivojlantirishga yordam beradi. Bu shart-sharoitlar o‘qituvchilarni nafaqat o‘quvchilarga bilim berishda, balki ularni ijodiy fikrlash va muammolarni hal qilish qobiliyatlarini rivojlantirishda ham qo‘llab-quvvatlaydi.

Xulosa:

Bo‘lajak o‘qituvchilarda kreativ salohiyatni rivojlantirishning qadriyatli, tashkiliy va pedagogik shart-sharoitlari ta'lim tizimining asosiy rivojlanish yo‘nalishlaridan biridir. Ushbu tadqiqot shuni ko‘rsatadiki, kreativlikni rivojlantirish uchun

o‘qituvchilarning shaxsiy va kasbiy qadriyatlarini, zamonaviy pedagogik metodlar va innovatsion texnologiyalar ta'lim jarayoniga muhim ta'sir ko'rsatadi.

Ta'lim muhitining samarali tashkil etilishi, o‘qituvchining individual yondashuvi, shuningdek, pedagogik metodlar va usullarni doimiy yangilab turish kreativ salohiyatni oshirishda muhim o‘rin tutadi. Bunday shart-sharoitlar o‘qituvchilarning nafaqat o‘z bilimlarini kengaytirishga, balki o‘quvchilarga zamonaviy va ijodiy fikrlashni o‘rgatishga yordam beradi. O‘qituvchilarning kreativ salohiyatini rivojlantirish o‘z navbatida, ta'lim sifatini oshirish va o‘quvchilarning o‘zini ifoda etish, mustaqil fikrlash va innovatsion g‘oyalarni qabul qilish qobiliyatlarini rivojlantirishga imkon yaratadi.

Takliflar:

1. **Kreativ pedagogik metodlarni keng joriy etish:** Bo‘lajak o‘qituvchilarni kreativ fikrlashga yo‘naltiruvchi innovatsion metodlarni o‘rganish va amaliyotga tatbiq etish zarur. Bu metodlar orasida interfaol darslar, guruhli ishlash va muammoli vazifalar muhim o‘rin tutadi.

2. **Zamonaviy texnologiyalarni ta'lim jarayoniga qo‘llash:** O‘qituvchilarni zamonaviy texnologiyalar va onlayn platformalarni pedagogik faoliyatda ishlatishga o‘rgatish, bu orqali ta'limni yanada interaktiv va kreativ qilish mumkin.

3. **O‘qituvchilarni tajriba almashish va hamkorlikka yo‘naltirish:** O‘qituvchilar o‘rtasida doimiy malaka oshirish seminarlar va treninglar tashkil etish, shuningdek, pedagogik tajriba almashish uchun maxsus platformalar yaratish zarur.

4. **Kreativlikni o‘qituvchilarni tayyorlash dasturlariga kiritish:** Bo‘lajak o‘qituvchilarga kreativ salohiyatni rivojlantirish uchun pedagogik ta'lim dasturlarida maxsus kurslar va treninglar qo‘shish, bu esa o‘qituvchilarning ijodiy yondashuvini shakllantiradi.

5. **Pedagogik qadriyatlarni rivojlantirish:** O‘qituvchilarda kreativ fikrlashni rivojlantirishda ma'naviy-axloqiy qadriyatlar, mustahkam etika va shaxsiy motivatsiya muhim rol o‘ynaydi. Bu qadriyatlarni o‘qituvchilarning kundalik faoliyatida shakllantirishga alohida e'tibor qaratish kerak.

6. **Pedagogik shart-sharoitlarni takomillashtirish:** Ta'lim muhitini rivojlantirish, o‘qituvchilarning yaratgan innovatsion yondashuvlari uchun zarur

bo‘lgan tashkiliy va texnik resurslar bilan ta‘minlash kerak. Shu bilan birga, o‘qituvchilarning professional o‘sishi uchun imkoniyatlar yaratish zarur.

Xulosa: Bo‘lajak o‘qituvchilarda kreativ salohiyatni rivojlantirish uchun zamonaviy pedagogik yondashuvlarni qo‘llash, pedagogik metodlarni yangilash, shuningdek, o‘qituvchilarning individual ehtiyojlarini hisobga olish zarur. Ta‘lim tizimini takomillashtirishda kreativ yondashuvning o‘rni katta bo‘lib, ta‘lim sifatini oshirishda muhim rol o‘ynaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Akhmedova, N. (2018). "Kreativlik va ta'lim jarayonidagi innovatsiyalar." Toshkent: Ta'lim nashriyoti.
2. Gulyamova, D. (2020). "Pedagogik metodlar va kreativ salohiyat." Samarqand: O‘zbekiston Respublikasi Ta'lim Vazirligi.
3. Kadirova, M. (2019). "Bo‘lajak o‘qituvchilarni tayyorlashda kreativlikni rivojlantirish." Pedagogika va ta'lim jurnalining 3-soni, 45-49 betlar.
4. Sirojiddinov, A. (2021). "Ta'limda zamonaviy texnologiyalar va innovatsiyalar." Tashkent: Ta'lim nashriyoti.
5. Tursunova, S. (2020). "Bo‘lajak o‘qituvchilarda ijodiy yondashuv va pedagogik metodlar." Ta'lim nazariyasi va amaliyoti, 12-son, 102-106 betlar.
6. Zayniddinova, M. (2017). "Pedagogik qadriyatlar va ularning ta'limdagi roli." Toshkent: O‘qituvchi.
7. Kohl, S. (2016). "Creative Teaching and Learning in the Modern Classroom." Journal of Educational Development, 10(2), 133-145.
8. Gardner, H. (2006). "Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences." Basic Books.
9. Csikszentmihalyi, M. (1996). "Creativity: Flow and the Psychology of Discovery and Invention." HarperCollins.
10. Benson, L., & Beal, M. (2015). "Innovation and Creativity in Teaching." Journal of Educational Research, 15(4), 212-225.